శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీ సీతా లక్ష్మణ భరత శత్రుఘ్న హనుమత్
సమేత శ్రీ రామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః 83

శ్రీమత్స్వామి మతసూక్తభావా వృత్తి యజ్ఞా, జేష తిథి వేదఘంటిని
వేదమారాహిత మునిప్రసన్న హృదయ, నాదాంధ నారత్నహా
గ్రామసాసము సమూర్త నందన మున్గ్ర నలాప్త నబంబుల్శ్రీ
రామభ్రమ నిశాపాక సమిదసా, రసాపర సంపత్తి పూర్ణ 1

ఆ రాజసంబున సమస్తసంపదలు వర్ణ యుగ్మ్యము ంగి నిర్వయము
నవరాత్ర ప్రభావ ఆపాస్మమలు భీ, శ్రీ కీర్తి కెంగూర్తివి
స్వారాజ్య ప్రవర్తి ముష్ట లోకముల జప్రంబులు చెప్పిన
తారా మహిజనదేవమాత నిశలా, ధ్యానింతును హృదిప్రవేశ 2

వ. ఇవ్విధంబున నిష్టదేవతా ప్రార్థనంబు గావించి నా యాశ్వాసంబు
నిజపాండుసుతాజ్ఞాతవాసంబునకు గథాక్రమంబు చెప్పెద నిమహ
న్మనుజుండు [illegible] సంతాయనముని చెభారతకథ [illegible] కర్ణింపు ముచున్నజనమే
జయుండు వైశంపాయనుం గాంచి దేవా మత్పితామహులగు పాండునం
దనులు ద్వాదశవత్సర పరిమిత అరణ్యవాసంబు గడపి పిమ్మట నెట్లున
టించిరనవమున్నంతయు విన్నవియుభూవరా పాండవులు వనవాస
వృత్తాంతంబును [illegible] నజ్ఞాతవాసంబునను
నించుటయుం దివ్యాశ్రమములగు విప్రసమూహంబులు వారితో
నిట్లని 3

సీ. కరికృష్ణ వాకా జీవసవార్థులై, యులకుమారికట్టు భయంబు గల్గ
వరధ్రుద్రదేవతా వరదానబలముచే, బాహువిక్రమ పరాభవము గల్గ
సత్యదానక్షమా శౌచాదిగుణములు, చేనాప్తమారికట్టు చేటుగల్గ
దేవాంశసంభూతులై వసుంధర బుట్టినట్టి మీకెట్టు లిక్కట్లు గల్గ
నైన గాని యస్వదంతరంగేష్టవా త్మైన ప్రమాణిట్టులాడుచుంటి మిగి
రెండు శుభములెల్ల మిమ్ముల బొంది యాయకుండు గాక పార్థులార 4

కాంతయామి ... వృత్తవాసము

84 వ॥ అని యనేక విధంబుల నార్థించి వద్ద నిలచి మహా
భక్తవందనుండు సర్వభారంబు నా నీ కాంత స్థలంబున శరణ
త్తముంబున ... నాలోచించి వెరాటు భూపతి సంతోషంబున
మంబునిచ్చి యుండు మహాని నాలుగు రంగు లంచి యున్న నయా 5

ఉ॥ ఘోర తపోధనంబులను వృద్ధుల రాచినాడు బహా సుకాసు వృత్తి
బాలకుల ప్రసిద్ధుడు భుజ వృక్ష్యము చే దుర్యోధను జాము నా
నీరజనాభ దివ్యమహాన్వయ యశంబు గడించినాడవా
మారుతనందనుండు పరమానసులం గలయు వెంగన గ్నిన 6

ఉ॥ ఆరతి కర్మని విష్ణు నామ ప్రేమడు బలాధ్య లిల విభుల
దేహమువేళ గోపవమున డింపకులా ప్రలనాత్రయంచినా
రేకలిక విధించి నన దేవత దాసన ము నర్చినెరడా
వారి కెదినా త్త్రైనవిధి యారవి పట్టుని నేపాచే యుమహా 7

వ॥ భక్తనందను నిది నాలాప ... బులా కల్పించి భీముండిట్లనియె 8

బెయాగ్రాగము · త్రిశ్రజాతి

వగవవేల మదిమా, నా నరాన్న మెలాలించు
మమా సుభాషామనగతెగు వచ్చేసినవెంయా తిరువలాకు
గొల్పడొడ గెతిగదా నావంటివాడు, తగవని శంకింపవచ్చు నెగవ
వలలాలుండను పేరు త్రెవంటుల వాడ నైవిరటుని, గాచెద
సంవత్సరంబు నిలిచెదనే యా కృంబాని నవగతము వ్వేంకటా
ఖున నిట్టు, భువియందని తండ్రి యా న, నె వసారాయు గమంచున
ట్టు తోడెచ్చదనె వృత్తంబు నవగతి 9

వ॥ అని మఱి నిట్లనియె 10

సీ॥ తాళింపు మూరక తడవచూపితనేని, జేచాచి మరలయంచిపవలయు
చిండి వంటలానర్చి పెట్టు సాగితనేని, బాట్టుబాలవటంచు మొక్కవలయు
నవతరసము పచనంబానర్చితినేని, నారూర గొరజెంత జేరవలయు
బాయు సానంబాక్కపరినా సంగితనేని, బాకిమె మనగలదా కబొగడవలయు

శ్రీ ఇంతేంటూర జ్యోతివాసము.

ఇంతవారలైననంతమాత్రమె కాదు। వారల వృందము 85
లారునిగాయు। లారుచింక్తి చదువు నాక్ష్యాకృతల విరా। టాంధ వృంద
వారదమంచునడుప్పు ॥11

వగతదయ వాక్సంబులక [illegible] లరయధిష్ఠుండు సప్రసాంచి
గాచియుక్తుదియు ॥12

సీహవరంబులోన యాదవవాహినుల నెల్ల వెంట్లతి సుభద్రఁ దెచ్చినాఁడ
కాలకేయ నివాతకవచాది దైత్యుల నధిక శౌర్యమునఁ జక్కాడినాఁడ
శివుతో నైకమత్య రణంబునఁ బోరి, నగ్నకంటిపాశుపతము తెచ్చినాఁడ
నరశరీరంబుతో సురపురంబు చేరి, యమ్మంతగారవంబందినాఁడ
పంకజాక్షు పాదభక్తుఁడైతనృత్యవాఁ, ఫలము గాంచకేశ్రుఁ బడిన
వాఁడు। సప్రసాంచియ పార్థుఁడు అధినాయనవ। రాధముల గెల్చు పిల్లు
తా స్వవృత్తి ॥12

తోవార

అనివరతోఁ గుండు ధర్మనందనునాలాపములూరించి
ధనంజయుండిట్లని వచించె వాఁ స్నేయుగళంబు జోడించి ॥13

మోహన: త్రిపుటజాతి

అన్నవినుము చెప్పవమూరవాస్యయుక్తి ॥అన్న॥ మున్నని
మతి ఆగంటుల, మన్నకాని వటకి, యన్నచో నాకర్ణియు జరిగిన యు
దంతంబు నెలింగింతు ॥అన్న॥ పన్నెండు సమానానన, యూర్ధ్వరియ
ముమరునాన్నరి, దుర్యోధనస్తారాతిచే మాయూచురతకేళి గారి ॥అన్న॥
నారదిరుచింపకే కానకుండిన, నాకాంతకోపముఁ గైకొని శపించి
నాకతి నాత్నకమడి తనంబును, [illegible] జైకొని చరింపు లోకమునం
దని ॥ యన్నన్న॥ తమవాతవెంకటదాసు నెలినవారి నిరవుగఁ గాచు [illegible]
సురపతి నన్ఁ జేరి, తమ కోపము ని[illegible] న్నజ్ఞాతవాసమునందుఁ
బారసినరించు వత్సరము లోనని పట్టె ॥నన్న॥ 14

వగలాపునఁ బోడిరూపంబుతో నీవృత్తంబునాంతంబు జేయుదున
నినవూర ఆడెల్లి ధర్మజుండునకు లంగాంచి ముద్రింపుచుండ
నతండిట్లనియె ॥15 శ్లోకము.

86

సీ॥ కనకకలశ దివ్యజలముల గ్రోలిన వారు యంబులనైన ద్రోసియా నిసడ [illegible] పంతు(జ్ఞ
వనిలుని చోలుజడ ఖట్టులనైన) పవళించిన వారుపుడు (గడలకుండ
ప్రబలసామ్రాజ్య(శ్రీ) వారు వాజులనైన) దములు వరనముమాని మెలపున్న
వివిధరాగములచే వేతలాంచు బాబాల) కారాగ్నేవలన గూరుసంతలాన్న
జాతిలక్షణములు పక్కగా చరికించి। మంచిమావులను గడించి మన్న
ధారుణీశు (గల్గి) తమ భూపాలుకాంతు। వలదునన్న (గూర్చు
వగపువేల॥16

వ॥ అటుపిమ్మట ధర్మరాజు సభా
ప్రాంగణంబు బ్లసాయె॥17

శ్రీరాగము. చతురశ్రజాతి

బాలుడు సహదేవుడు గోపాలనపు జాలుడు॥బాలు॥
గోవుల చెప్పినాని పనుల చేయుసియున్న యతండు) జాతి చెందియున్న
కుండ) వేలుగా దవదమెంత కష్టమది॥బాలు॥ తల్లినివిడి [illegible] వాడు
సుచూ నల్గూరు మహా భూగాపుణ్ణు మా) తల్లికుంతి పెంచమము ప్రే
పది యల్లచూచినారి) మెల్లసమయములు పెంకటదాసుని యుల్లము
లోనివసించుచున్నతి) వల్లభుని రాణు [illegible] మువేకుండుట
వల్లసంకటము తన్నన పోవేడి॥బాలుడు॥18

తోడ్దార

అనిషంగ ఖిందెడు యుధిష్ఠిరునకు సహదేవుడం జలి చేసి
వినయాలాపన మున్నను (ద్రౌపదివి చెప్పేలతిరాసి
పశురక్షణా (గావించుచు (దంత్రపాలావ్యయము వహించి
వశవ్రతు (డనై విరటుని (గొల్చి ఈ వర్షము కష్టసహించి॥19

సీ॥ గ్రహశాస్త్రజ్ఞానగణ్యుడ వాయునందుట్లె మొదలైన నింపుగా (చెక్కిత వేనవలయు
వాటు (జూచిన వారి పైకూరుకనైన సుకరయుద్యాసమూ చూడవలయు
తనమూడ (ఉడు వనియునిగిడ్డమైన(త్రో) కొత్తుపయుడుచుము నంగవలయు)
గండగారంతటి కొండెనవడువైన) నాపన యుపాలు చేవవలయు(
కొవులు లేకుండ (బసులు వృద్ధి (గనవలయు। నేను గలమందలాన్నట్లుగా
నమర్చి। పార్థివుసమీపమందు గోపాలవేష। ధారినైకాల్ము వగపేల

కాంతియాం జ్ఞాతవాసము

జంతం సనిలు॥ 20
వ॥ అమాత్యులకు సంతసించి ఘనానందమును ద్రౌపది గాంచి యిట్ల
నియె॥ 21

సీసగాంధార) బాలపతి ఖేమం

కాకోమలాంగి తెచింతగజాంక్షి యెకాంతతేజో(గనమ
పాకులాంబున(చెట్టి) స్వకృత్యసభాగ్యనవ్య మనుబదిగనిగదాని
సహస్రములచేసి దాహము గాని) వాసి(గనగాని మాని యునిటుం
గరిగతెక్కి వేంకటరాయ వారియని పాపృత్వంక [illegible] జవసుంధను
ధ్యానాంక జనకుండు నన్నింకనే టులాడెనో॥ యానో॥ 22

వ॥ భీమతో ద్రౌపది యిట్లనియె॥ 23

శ్రీరాగము మిశ్రజాతి

వలదు వలదయ్య॥ ప్రాణేశ్వరు॥ యిమ్మ॥ యాలజానిం
పుమా మెల(సుజానపదులు సమ్ములు) బలఘుబాధలు) కలిగి
యుండుదు, తాల(గ(ద్రో యిబకలవియుగ నీకు లజభవరుద్రాది
సురలకు॥ వలదు॥ సకలశాస్త్రములకు సుఘనాయకు(డై
పేరుకాన(బడు నవాకరికడ్డే సవకు(డై మనుటకు(దలంచితివే
కటు దిగులాండకుడు దప్పదనాక యువాయము॥ వలదు॥ విను
మమాతినియానిడు నామము(గాని విరాటుని) వనితకడ్డే నెర్పున
వసింపుచు(బనులాసి ప్పద గానబు(బాసరుల మరచించెదు) మెు
నసివేంకటదాసు నేతినవ నజవశలాచేమునికృప(స్త్రక్కినమెులం
గెవ(బతిపత్నై॥ వలదు॥ 24

వ॥ అని యిట్లు రాక్షస్త్రమంబు నిచ్చ యుంచుకొని దేవశాస్త్రినాపటి
కలుక్త మున్న నకాసంగి యుంద్రసనావిసారథులతో(జె తురంగబలం
బులదావరకనిచి ద్రౌపదిదాసిజనంబుల ప్రపద పురంబున కనిచి
ప్రయాణాసన్నద్ధులగు పాండవులంగని ధౌమ్యుండిట్లనియనయ్యె
లారా విరాటదివ్యకుమారా జాతై యుండుప్పవలన సెవకధర్మంబు తెలియంగ
రువానిజెప్పదనాలకింపుడు. 25

సీ॥ మన్ననితోడసమంబునాసామ్యాల్పుపెట్టరాదుగృహంబు(గట్టరాదు

క్షాంతేయాంజనేత వాసము

శ్రీ

ఠీఠిక్షి తిసాధుఁడే దివిజాసించినఁగాని మాయాహాంతరాదిగ నిదే దేహాను
పతిసమీపమున నంత శ్రీ కరయోగమ్ములు పల్కుగారాదు వతానంబుఁగరాదు
కుంభినినాథుండు కాలుపద్మనదునుమా, నిలువరా దప్పో టుఁ దొలఁగరాదు
ధారుణిజుఁ ద్రిమి తలఁచునా యోప్పరి। దిక్కుఁ గాంచియొటు విధింపు నాయు।
టుంచుజాకరాకుఁ డైయుండవలయు స। వకుఁ డు వినయము ప్పఁ జెప్ప
లారఁ॥ 26

సీ॥ వారధి వనధిలో పవిరథాస్యంబులు, సెప్ప బొమ్మె పరులతోఁ జెప్పఁ గూడ
దంతర్పురంబున దోస్త పాంబాపర్తుంగరా, వచ్చుటు సుందరు బ్జా దిభావ।
నులతో దభాషించు యోమాసమునకు, మాదెవ్వరికై సమలొకటి దే
చేయునెంచిన రద్దిచే యుటు ప్పదుభరా, వరుఁ డిసంగని మంచి వా వంసముల
నాసనంబుల పై నెక్కు టను చితంబు। యొండు యని వానయను చునాక్రందన
నుచు। మానక ధిప్పని పని చేయుఁ బొనుటా ప్పు। దక్షుఁ డగుసేవకునకి
విలక్షణము లు॥ 27

వ॥ అని వచించు యునెనక విషయంబులు వచించినంబొందునంత మలాన
ర్ఫరి తృత్తైకాని యాండ్రి ధామ్మునితోఁ గొంత దూరంబరిగియుక్త ప్ర
దేశంబు నంతమ్మ వారి త్యాని విడిచి విరాటునగరంబు నకగున
ప్పుడు కృపిపినంబున మార్గయాసంబు చేనార్చి యాజ్ఞాసేని ధర్మ
రాజుతో నిట్లని యె॥ 28

సింహోత్ర మధ్యనము, అతితాత్రము,

నడువలేనయ్యా నరనాథ చంద్రమా॥ నడుమ॥ నడనడ్డేవే
ము వడకెనంగములు, తడఁబడెనేత్రులు, పాదమప్పోనలు। మదిగను
సత్వము వడఁతి మొన్నాలె, కృష్ణైవనిట్లురిఁడు ములొండెరే॥ నడువ॥ కుట్టు
కంటండె మవాత్రరమ్మిమా, యత్న మగుచు మరి తత్తంబు వడనారెత్త
జాలవెంకటాయ్యనిరిన, చిత్రజ జనకుని కారుణ్యము తరి త్రచేసె
మకతమున నొభళగన రు॥ 29

వ॥ అని వాన్యంబులకు దుఃఖించు ధర్మజు నిరాసనంబు వహించి క్రమం
బుగా నకులసహాదే[illegible] వార్జున భీమసేనులు స్వకీయభు
జంబుల వహించి బహుదూరంబరిగి యుప్పాప్పన గరసమీపా

హరికథ

రణంబుఁ జేరి యొక్క కాలంబున కడదించియుండు మున్నదపౌజం
బులాచరించి యాయాసంబుఁ దీర్చుకొని శీతలతరుచ్ఛాయనాశ్ర
యించి [illegible] సుఖాసీనుఁడై యుండు సమయంబున ధర్మపుత్రుండు
శత్రుతనయుం గాంచి వత్సా దురాత్ముండగు సుయోధనుండు మ
న సర్వస్వమును హరించి యున్నాఁడు యుద్ధంబు [illegible] ప్తి మ్మింపనిక
తంబున ధన్యులమైతిమి వృద్ధిప్రసాధనంబు లెచ్చుటన్నైన దాఁచి
పోవుట కట్టుం [illegible] నేకాంతస్థలంబు నాలోచింపుమనుట
యుఁగాంత దవ్వరసవచ్చి ఫల్గునుండిట్లనియె 30

సావేరి రాగము. ఆది తాళము.

సమీపమునఁ గలదు గ సమీప వృక్షరాజము జమ్మి జాబు గ సమీ గ సమీరునకుఁ బత్నిమిత్రునకుఁ జం) దమామకును శంభుమా
యకతి సాంద్రమై తవా స్వతేమై బహు శశాఖమై భూరి వర్ణమై
మిగుల జూంపమై వేంకటాఖ్యమ్మెలుగు రమాధిప ని మనివా
ద్రైబలు నిలవైయుం దమై గ సమీ గ 31

తోడి

హానదిని యందుంచితివా మన కరవాలములఁ గాఁపై
భానుతేజుఁ డను పంక్తి భుజుఁడు పాలింపుచుండు దాపై 32

పల అని వ ధర్మజుండంగీకరించి యాయుధ సముదాయంబుల
మోపుగట్టించి మంత్ర [illegible] శవంగికేక్ష బరంబున్నాలించిన చర్మం
బుచేఁ జుట్టించి దేవాధిపసంభూతుండు ను జరవంబు దానిపైఁగ
ట్టించి యా మోపును సవ్యసాచి చేనెత్తించుకొని పోయి శమీన
గశాఖామధ్యంబునం జట్టించి వృక్షంబుఁ బ్రోత్సాహించి యుధిష్ఠిరుం
డిట్లనియె గ 33

కమాచి రాగము

జూదరులాదరింతుర గ జూదరి గ సదా యుక్తైచంద్ర వాసములనా
క్షైవోయు మునదాఁ, కదరి యబ్రోచుటకు [illegible] మహా మనోంబు
లను వావచుమ్మలను గ జూదరి గ నాటికిఁ నేటికి గేలాలములను, నేల

శాంతేయా జ్ఞాతవాసము

మునింగి నీరయు బవళులను, వేళకిఁ గవ్వలమ్మాకిఁ [illegible]

90 కమనీయ కెద్ద తతంభాళిక [illegible] బిలాభూతాళికిఁ దారాను [illegible]

శక్తి కెనిగ జూవరిగ తటాలున నమ్మ వంక టూవర్వు యని పాదిటంగలి

యూంతటుంబు [illegible] కట్టాక్షములు సమా [illegible] రు విపుడ్డకు టుంబు

నందునం, చూటె వ్రతికిఁ దోఁచుటన్తి కయుండు టాప్పు ననినారు టుం

జేసె మిక్కుటంపుఁ దమితో గజావరిగ 34

తెగ అనిమ టిం యునిట్టులని యనెనద్దు నుండు, వచ్చు తఱిఁ దోఁచిలా [illegible]

లు వచ్చి ఱని [illegible] నఁ బడవలె భూతసంఘములఁ బొంగెఁ బంధనప్పు

త్తు నేనెపుడు నప్పడఁ గెరాడు 35

వగ అనియానలు వెట్టి [illegible] యాసమాపంబునందుండు వాసర

జనంబులతో నయ్యలారా యుష్మద్దేశంబునందుంచి నదిమా

జననకు శాపంబు మఠల సంవత్సరంబునకు వచ్చి చరమక్రియలా

చరింతుమిది మదీయకుల [illegible] క్రమాగతంబైన ధర్మంబు దీనికడ

ప్పినవారికి బహువిధ విపత్తులాదవుంజుమీ యనిన నచ్చోట

గల జనంబులు [illegible] భయభ్రాంతచిత్తులై పసులతోఁ బలా

యనమైరటు పిమ్మటఁ గాంతేయుండగ్రజుండగు నారతీరంబు

జేరి ధర్మదేవతం దలంచుటయు నద్దేవత ప్రసాదంబున బ్రా

హ్మణవేషాంత వపం చనంబునకు రూపంబులు మారిన యప్ప

వసరంబున ధర్మజుండును సోదరులారా విరాటసభకు ముందుగా

నేనేగెద పరిమార్కొ [illegible] లయునని బోధించి బా

డబవేషధారియై వెడాకన యనంబానర్పు చునుపరి [illegible] వంబు

డాసినంగాంచి విరాటుండు సభాసదులతో నిట్లనియె 36

సీగ సప్తజివ్వలు లేమి జబ్బింపవలెఁగాని, చంద తారాష్టే మాత్రుండుగాదు

[illegible]ంభోశిరే కుంటఁ దశింపవలెఁగాని, మంటపైడి నినవి గంటిగాదు

ఫాలనేత్రము లేమి చరికింపవలెఁగాని, కరుణాందోఁచిన సతీవరుఁడుగాదు

చతురాస్యము లేని సందేహమేగాని, పూని కన్పడిన వాగ్జునిగాదు

వడువీనిఁబోలు వాఁడె జ్జగమునందు లేడు మంచి యందగాఁడు [illegible]

హరికథ

కాఁడు మనము మన్నెకాఁడు కాదని యున్న వాఁడు మాం దర ప్రభావ నిధి నిగ్ర
హగ అని పచించి విరాటుండు సపరివారంబు గాని మన్న నిభా 91 37
జించి తదాశీర్వదంబులంది యుచితాసనంబునఁ గూర్చుండఁ బెట్టి
తదియ వృత్తాంతంబు దెలిసిన ధర్మజాదు లెట్టిని యున యున్న యుత్తరుడు
నిజఖండనంకుండను నామంబు సంబరగు మహా భుతేజోధనం
బుల్లి తులచేఁ గోల్పు మిత్రనిష్ఠ దనై యొక్క సంవత్సరంబు వ్ర
తంబుఁ బూనిన నిన్నందోల్వ వచ్చిన యుద్ధ పెన్నటుఁ బూర్వ
కులజ యుంపఁ బోము నని వృడు విరాటుం డెట్లన యు 38

శ్రీరాగము. ఆదితాళము

నారాజ్యము చ్చుఁ గైకొను మా గడవు నారాగ వారువ
ము లేనుఁ గులు భూరిగావు లాంబులు గల గనారాగ మాంనికము
లు భూషలు నిధానములు ధాన్యములు సేనలు లాగింక్లను
ద్దు బాసనములు రదంబులు గల గనారాగ తాలిసేఁజే యుమాభ
ఫలము వలనఁ గాక మాబాటి పాత్రకులు లభింతురె శర్రమలు ధనాభు
ములు నిశాంత్రములు పాంజాత్రములు సనిత్రము తాఁ గానగనారాగ
భూసురములారోగ్య సరులకుఁ జేసిన దానంబు వెంకట్రాసవరదు
డాసు వర్ణ వాసుఁడు మెచ్చునను చు వింటే 39

తోహర

నాపు దుకం కుండ్రే యుకొనమి మానసమునఁ దోఁచిన రతిక
దేవాని ఉర్వ మాటుంచు భూపతి వధించిన సుంజెనుప్రతిక
అంత టుభమఁ దుబయులుదేటుఁ గఁ దదానాశము విస్మించి
వింత దొప్పఁ గాసభునలకి జనవి రటుఁ డు సంతోషించి 40

నాంభోజి రాగము, చతురశ్రజాతి

పెద్దవ్వఁ దోచుమా కుడిగ సభవారలెల్ల గవిడి గమూడు
లోకము లాడఁ జేయు, వాడిగల్గిన జాడదోఁచె గవిడిగను
లిఁదమ్మి చూంలి సంపుమాలి వాలిఁ గలి గాలి, బాలిశైరులఁ
గూలనే యుఁ జాలి యునన్నాళల మంచు గవిడిగ సూరులని
రుఁ గొన్న వారల్లైనఁ బోరిలో ధరునారవేరు బశ్ల గవిడిగల

కాంతే యాజ్ఞతవాసము.

92 దృఢ తేన గండలమ(డ) దృఢ చేతం బట్టి యా వృరాద్ధ న
రల (శ్రీ సి) బద్ధ ఝున వంశ బాహ్య నిరాడ దృఢ వెళ్ళ (బాం ప్రత్యే
బా దృఢ వా నివార మువే) వృ దృఢ భ దై నె సృచుండె గవేద॥ 41

క॥ తాంతితిం బల్లచుండగ। మారుతసూను డవిరాటమానవ
ఘం। జేరసువర్ణ సనమున। శిరిచి ప్రత్యాంతము దూగ [illegible]
[illegible] శి(ఖు) మునననె॥ 42

క॥ వలలాంకుండను నామము। గలిగి(ప) వర్తింతు వంట(గా) వించ
ము। స్నలభక్ష ప(త్రు) సేవం) జలిపెతి నాథట (జ మర్త) జాతిభ
వుండె॥ 43

వ॥ అవావన్నంబులకు మత్స్యనాథుం డువిస్మయంబందిగ జంబులపై
ధిరాలంచి త్య సంగీకరింపు మను టయు నప్పడిముడి యుట్లనియె॥ 44

శా॥ గారత్నంయు టాసార పవయ [illegible] వు టోకా కాళ వయాలవం డుటూ
వుాలలపృవమల ప్వ [illegible] ంబులకి సెల్లు బ్బు ట్లు నిర్మించుటూ
ధీరా జన్మంబులకా చుటూ తరసము ఖ్రిత్రం బుగా వండుటూ
బారత్వయుటూనె రు(గానికరులభ్రావంగ నద్భుండన॥ 45

ఆ॥ అనిన సంతసించి యవిరాటు(డు భీమ। సేను(గాలు [illegible]
[illegible] కాన్న। పదపనర్పుమం [illegible] డిమై రాజు [illegible] చి। పలికె మత్స్యభూ
మిపాలకుండు॥ 46

మోహనరాగము. చతురశ్రజాతి

ఎంతటివాడయ్యా గయా వచ్చుమవా త్యంగదంతః
కంతునికంటె వసంతునికంటె జయంతునికంటె మగాంతు(డగి
కబలవంతుడు (డు) వైరికృతాంతుడ వావాగయంతటిగ వీడులో
[illegible] మగవాడ గాని యాపడి రూపుగని నాడటకాయం, వా
డుబ్రహ్మయానాడె తనినజాడ(జేసి తనపో డె మవాసె

హరికథ

మగణంతగ రంగుగ వేంకటుడింగనుడేలు విహంగగమ 93
మంత్రితనింగ్రుహ వేదిక్ష్యంగా నారస్తుంటుకుంగ తపోమయ యోగుంగరాడ
నాగణంతగ 47

వ॥ విరాటుండిట్లు వచించి సభాస్థలంబునకు దోసిన ఫల్గును [illegible] సుచితాసనాసీనుం గావించి మాతృవృత్తాంతంబు వక్కాణింపుడను టయునట్లు మండి యుట్లని యు [illegible] సయాగ్యమున్న సాక్షలానామాధ యుండగు నప్పుడసకుండ బాలికామణులు వివిధ పచునాల్గ సంవత్సరంబుని నడమండు నటుపి మ్మాటు స్వదేశంబు నుని ప్రపస్థ పురంబున నరిని దసనివ [illegible] క్కాణింపంగా నతని తేజంబునకో డిరాజ్యం బితన్ర సనిత్రాత్రించి ఫలంబున నేవ మరల నిట్లనయు నయ్యమారానుసి ద్రు రసి వంతోషి యుట్లనయు 248

సీ॥ స్వరకల్పనమునట్లు సావినాములపెన్ను గంధర్వతతి లజ్జగాంచుచుండు
బూనిరాగము పాడుచోనన్న (గననేని) హనుమంతుడాశ్చర్యమునమునుంగు
తాళంబు వాయించు తరినా పాలుపుగన్న వెనకయ్యవయ్యనత్రేలు మోపు
లాసంబు సేయు కాలమున ననన్గంచి నా చిత్రరథుండు మెచ్చి తలయూచు
నన్నితెఱంగుటైన యభినయంబులు నేర్చుగ జదివినాడభరతశాస్త్రమెల్ల
బాలికల కునేర్పు పద్ధతులెఱుంగు (సుమ) నందుకొంటి వేనని చటునుండు 249

వ॥ వెండియు ॥50

సీ॥ కాశ్రిసన్నైన నిఘంటు పాఠములన్న నోరఁ బోసిన పంచదార నాకు
దాక్షిణ జనుల వాదమున గెల్చుటలన్న నమరియున్నట్టి పాయసము నాకు
శబ్దశాస్త్రంబు ప్రసంగించు పనియన్న నింపైన సద్యోఘృతంబు నాకు
గావ్యచంపూనాటక పురాణకథలన్న జవులూరుచున్నభక్ష్యములునాకు
నైనసనేమి లాంభమయ్యన పుంసకత్వము వహించి భూరితాపమొందు
టాకటిగాకలాంతులను సేవకుండనై బ్రతుకవలసె నేమి పలుకవచ్చు 250

వ॥ విరాటుండవ్వాక్యంబులనాలకించి బాలికలతో నుత్తరకన్నం బిలి పించి తల్లియుపాధ్యాయుండుగా మనని తనియాజ్ఞ నునా రంబున గామెలంగుమని వధించిన సమ్మాతంచిరటు పిమ్మట నకులుండ

శ్రీరామ

రామస్త్రం నా సామంబుతో వస్త్రరత్నములను సేవాదివృత్త

94 తంత్రీ వాంఛాస్యతో సంగత్యాంబున మును గుణనిధి నిజా

యుంగాలు యుమం దేవ తదనంతరంబున తాపసప్తరంత్రీ

షంబుతో వంతరి ఫలసమాపనిక్రియాచే మంద సుదత్తనిరతి యోచి

విస్మయంబందిన చేటి చే బిలిపించి నసమా చారంబెరిగించి

నినయమాజ్ఞాపించి యుట్టున యున్ 51

చెంగల్వ పంబులరుమా గాంధించుటకు మెచ్చి, తాపదిమోంచి సంతసమచ్చు

బహువిధంబుల చే యుహరిచరిత్రలకు మెచ్చి, రాఘవ రత్న [illegible] రంబు తెచ్చి

పూలమాలలు మొక్క పాంకంబు బరికించి రవ్వసత్యభామ హారంబు తెచ్చి

గడు నేర్పుతో జేయునె సతులను బొంగి, శ్రీరుక్మిణీ దేవి పిలుపులా సంగి

నాకునే దాసి నై నఘున పుష్పావ, కలితుమై మురుదన్నరుకాంతు లేపడు

రాముచుందురు నేడు నీకే దమ సేవ, సేయ వచ్చితినన గనమ్ములు వవ్వ

52

కల్యాణి రాగము. ఆదితాళము.

సేవాసాంద్రాసి దానవ్యగ చాల చాలు బళి బళి గనవా, సేవైభవం

బుచే వలపు గాంచి, దేవంత్రా మురుస వసులా మురు భూవరులు

లెక్కావనితా యొకా తావన్నె నను, బావ్య ము వలది టు గనవా గ స

రోజ దళ లోచనంబులు సుమ ద, మరాళ ములు బోలు గమన ములు భృంగ

రాజనిభ కుంతలములు ముకురా, సరాభంబుల సురదములు తారా, పరం

దముల నా నయ్యైన గొల్లసిత, శరాభరమా సనముల తాదోచరించని

మనేభరించ గలవా గనవా యారాష్ట్రంబున నన్నేలంగల నాథ

ము తిరు వేంకటస్వామి, ధారుణ్రైన వెలుగొందాలు వేద్యారవిం

దములు సన్నుతి జేయుచు, గోరిన చోటికి వెళ్ల వచ్చునిక గన

వా గ - 53

వగ అప్పలుకులకు తికి త్రోవది సుదేష్ణ కెట్టినయున్ 54

దేవగాంధారి రాగము, జంపెతాళము,

కంటి మాటంటి వేమారు యింతంతంటుల మక్కె

యనుకుంటిరా నమాటకేంటి బంటుతనము గలవా

రింటిలో బుట్టి వాళ్లింటికి మలారిన్ గైకొంటి సత్తెనటు

వంటి వను(సాక్షి నవంటి తె లిసంటి యుర్వింటి యెమందుని(కేగ్గ
గాంటెగ బంటురి వచ్చె నేమంబరి మసంద్దేకుంటునని 55
అంచునా నుచుంటి వోగా వేసంబేసరి మా గు పమలం టెంపు
న్నారు నా వెంటనె మసరుదా రుంటు(గ నవ నేనా పొంటె యూ
చింపుచె దునెంటు కేలం(త్రుంచె దరు గకొంటెగ పారజ దళాక్షి
నిన్నాక్ర రమున(బల్కి తేనయుం రిలోనున్న యూంచార రమ టూవం
టి తో కూరి మతో వేంకటా క్షేరుల వధించు మూర్తి వైరి పా
దంబుల కారమ్మని యుంచు నాగారవంచార యుక గ కొంటె 55
తేగ అను టయు సురేశ్వరు లబ్బించి యమ్మానవుఁ బావ మారయు తేక నే(బల్కి
నక్షి। తప్పులు క్షమింప మన్నకాంతమ్ము వహించి। నిల్చెనప్పుడు దైవ
తనెతలటమ్మ 56)
~~[illegible]~~
[illegible] వగ అటుపి మాటు 57
సీగ సకలశాస్త్రార్థములు సంగ్రహించుచే తేనా, ధించినకనమును యుధిష్ఠిరుండు
శౌకసూపాపూపసదిన్నీష్టుతాదినా, నావస్త్రపులు మరుస్థాంధనుండు
బాతికామాణులచే(బ్రాపించినట్టి మ) వరంబరాభరణాంబుల ద్వినుండు
బలితంబు బాబాలపందెంబుచే తె(బ్రా) ప్రింపినరిబ్బి మాత్రసుతుండు
ఝేరనవనరపేయూషగారసములు) తిప్పియంబునమాత్రదివ్యతేయసుతుడు
పరివళ్ల వ్వమలనుత్రుపడకుమారి। యుచ్చిరాక్షరికాకరస్వలెలు(
గకుండ 58.
వగ ఇట్లుసరుసకుం(ఉసుశ్రీకృష్ణనివారుణమ్ముంబుచేద్రౌపదిసవోత్తులను
పాండునందనులుదేవమునుష్యజన్మప్రవర్తకులై సూక్ష్మంపుచుం
డ(గొన్నిదినంబులకు బాదుబలాధ్యుండను మల్లుండరునదించి విరా
టునకు నమస్కరించి దివా లోకంబునంగలమల్లురనెల్లనాడించిబహు
మానంబులందితవదియసభాస్థానరాణంబుచే వచ్చితినికేకమం
డుమల్లురనాతోయుద్ధంబునకు సిద్ధపరుప్పుము రక్కించాలదనినెనడ్డి
గినద్రుప్పంబునిమ్మని తప్పిపుచున్న బెట్టిం గాంచి విరాటునకెవరు
లేసుమల్లురు విపక్షులైరి సుత్తున మసిపాంచుండును విశాదంబు(జెం
దినయ్యవసరంబున(గంకుండుభూమీశునిరక్షించి దివ్యమునపాంచ

క్షేత్రయ్య ఋష్య తెనాసము

మనించి నిమంపు మహేలా కృంఘవి నసనా యాసంబున వధిం
చి మన మస్తకా బపుచెఱంగలం గని సన పరాధింపుం
(క్షావధి) నభమున మస్తాస్థలంబున కరిగి విరాటుకంకులను బ్రహ్మ
ముగా (వధి) నర్తన చెరంగి విరాటుని సనంబు వలెం బిల్చి
నయాన వనామృత రహస్యపు తలు నిరత్నింపుచుం డవల్లని వరా
(తమ పురోహితుంబుగా అనుచుగాంత వడిసెం పూర్ణంబుగా చాట
మును (శ్రీ) స్తుతి రాత వినోదంబులు మనస్క కమలంబున గాననించి
లైరిక యాంకరంబుగా పొచ్చించె 259

సి॥ సంవత్సరంబుల దశసహస్ర మానంబుగా, దారుజాసింపుంకాంచా సభ
(శ్రీ) దినిప్రభవ ప్రవర్తన సన్నిభముతో, పిడినెంటిపోయిల చెప్ప
బునరిలాంపా తేసంచారంబు లైపోల్పు, జానుఘాతములవి స్తుత్య
మెల్ల జనోద్వేలమవి పోమంబుదనరార, బలుచేపిటుములచె బిడల
(క్రొం దచెబడ (క్రోసి [illegible] మారల చైకెవ డిలాగి। మల్లనివధించినంత
భీమ ప్రతాప। మునకు వెఱంగంది రచ్చోటి జనము లెల్ల। జనవిభుం
డును మెచ్చి విస్మయముగాంచె 260

వ॥ విరాటుండు భీమపరాక్రమంబునకు మెచ్చి యు[illegible] దనమనంబున
వర్ణవరాబులనకు గోపంబు వచ్చునని వన్నవనిట్టియుపాయంబున కుచాత్రుం
జేయుగదాయునిశ్శంకించియుదినదినంబును సింహంబులను [illegible] మును సిం
హాశార్దూలాదిమృగంబుల దెప్పించి వలలాంకునితోఁ బందెంబులఁగ
ల్పించి వినోదింపుచుండిరి యున్నకాంతకాలంబున విరాటుని మహిం
దియు దండనాయకుండును నగు కీచకుండు దన్ను గూడగూడి స్తుతసమస్త
రించి స్త్రీమంచరసి తత్పరిసరంబున బనిచెయుచున్న త్రోపదింగాం
చి మోహాపరవశుండై యున్నతోని ట్లనియె 61

మధ్యమావతి రాగము. ఆదితాళము

వన్నెలాడి దీయారు 3 అక్కయ్యాయా వన్నెలాడిదే
యారు 1 క్రొన్నెలను దూరె వెన్నెల నగవై మిన్నాకిన దుమ్మైర పన్నగ

శాంతవద

ముఖాక్ష పొన్నవన్నెయ్యు జున్న మా విస్తు, పున్నపు(బ్రోవై 97
యున్నట్టున్నా మునికి స్వాలకు(దోఁచుచున్నదవా యీం? వేన్నగ వట్టూరన్న
బుచెక్కి నేత్రములలరోష్ణ రిస్తులా రేష్ణ మా విండిచిగుళ్లు జంఘులు మొన
ష్ణ జగా మీరా గాష్ణ వింత నాబెళ్లు బళ యీంగ ఆరుము మైదలచూరుము
రాశ మా(నేను న. దనసుధ తిరు మా వి సు రనా ను రేను సరిరా ను వంనటా
మౌనరుల(నూల్లు మురా రి వైనఁగనఁగను నవా యీంగ వేన్నగ 62
వ౧ అనవు దుసు దేష్ట కైచనాలా పంబులారక్షించి తన మనంబు లోనన్న
టాయి తండు స్వర సర పరంపరా వాతుం ప్రొలుచున్న వాడి [illegible] వ్వ
క్షంబులను సమారాధనంబిచ్చు టనవసరంబని యెంచి వేయుగ వాంబు
నకరి తిరా రాంతరా సక్రచిత్ర్య యుండెనింత లోఁగ చకుండు
యూష్ట సెని [illegible] సమాపించియున్నానయు? 63

~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~

డ౧ వ తలినన్న(గాంచెగు రుఁడెవ్వ(డినుండె వ(డేచ లేతనూ
జాతులు కూంతులుంగలర) జన్మ మునాండిన దేశమెద్దని
బాతి విశేషమేమి యను) జన్నులునిగ జులున్న వారని
ఖ్యాతి వచింపుమన్న విని) పించని రతి గమారకుండి నకి 64

వ౧ కిచకుండు పట్టరాని తమకంబునను మింపించి మనసు నడుగుచుం
డె తరాష్ట్ర సెని యొట్టని యొనయాసైనమ్మెరంభులు లసంభూతను
లోనే యునమ్మ మాలిని యని యూ వాక్యానంతరము మనో బలా ఛన్నైమగు
రు ~~[illegible]~~ గంధర్వులు నా భర్తలై సదా రక్షింతురు మాసిన
చీర(గట్టి దాసీకృత్యంబానర్చు చున్న మా బోటివారితో మీ వంటి రాజ
శ్రేష్ఠులకు(బు యాజ ఏంబావేటికిదా యని లోఁపలిగ వాంబునకరిగి
కవాటంబు బంధించినను రల(గీచకుండును దేష్టవేదకరి గి యున్నానియె 65

క్షాంతేయాప్యాతపాసము

98 క॥ నన నీ దమందు పద్మముఖ్యినింటిలనేంచిన వాధినాపయాన్
దిగావి మాంధువమున్నలయ్య తెంబు చరింపు చెమన్నవాడున్
దా కలనంతి నయకాను నద్దులచే నేరమిందమన్నచో
దే మన మాంవి ప్రాణమతి దేవిడు తుంగను చుండు మర్కరా 66

శ్రీ రామ

[illegible] వ॥ అప్పలు మలను లిని సుదేష్ణ యాప్యానియు 67

తాకెర

పరకాంతల గాను బుకెప్పుడంబు ప్రాణహాని యను నేతక్
వరకోపిమానె టెంగెంపు చుండవివమా యప్పడ్డివను ప్రతిక్ 68

సీ॥ అలచిచి దేవిపైవలపు ప్రకాన్నట్టి నహుషుండే మాయేరా నవ్వుబు
త్తిమి ఘోర వనములో దేహుయంతి వల చికి రాతుడే మైవేయిరా వృకప
సి తాము వర్ధివిచు జుంబు గోరిన రావణుండే మాయెరా మహాత
పావన భృగుపత్ని పై మోహ మొందిన రాక్షసుండే మాయెరా నన్య
భార్యలన్నవారు పడి పడు రక్షకు నన్యాంగనా కూడి మాయచేయు
మందరాని పంక్తి కళ్ళు పాపను మాన్పుగ డట్టి వాం ఘాతాక్షమన
యునెప్పు॥ 69

నీచకుండెట్లనియె

మ॥ పరకాంతాగమనంబు పాపమని శాస్త్రమా సమంచుదింతం
బాకబోధింపగ దాదంగినావు కధలు బ్బాచాలు మెట్లింపు ని
త్తరుణిం బొందనయుక్త మారకతెర ప్రాతములు వ్యాప్పుడు
త్తరకాంచి పునుడం తేయి విసాక్షనము స్వమన్ప్యుడ్డినా వింటుమా 70

వ॥ అనిన సుదేష్ణ యిట్లనియె యాసించు నక్కటా యిక్కారలంబునివా
రించి తానని గోచకుండు మన్మథశరవిద్ధ తుండై మరియు జెంచునే
యుతాంటే నేని [illegible] సైరంధ్రిని ధితగంధర్వుల చేతం జచ్చునట్లు
నని తనిని మరణంబాసన్నంబయ్యె వాతోమ్మలు వేనియందు మ
మోహింపవని తలంచి ప్రస్తుతము తనకుంగల నిద్దుంధంబు దోలు

వారకర్త

నింపనెంచి యుక్తి మనని తోనాదరాన పటి దినంబున మూడి 99
నిన్నటినిచేనా సహాస్తంబు పనిచెదవదకరింపు మనిచెప్పిన
నమ్మరాత్మంగము దానంతనంతట తపస్సు యారవింపుం గైగృహం
బునకరిగి సంతము బునాథ సుతేష్టి స్తరం (బి) నరమాస్తస్థలంబున
మంజీర ఋష్యనిపు 71

ఆగలి మహామునమస్ప మధికమ్మై యున్నది। మధ్యమానసువోక్షమంబునలు
ను। గానమ్మో త్రునపుత్రుకానికీవము। నట్టుడాసితమ్మనంగ చా
నిరి 272

తోదార

వాయుష్మద బాహద్త్య తమంతవారిలచెప్పునని యోచి
చేయవలెనన్న మనిమునినోంతేయుల చెలు వచాలముగ్గోచి
మంచుంత్రైనకే చెమున దవనిడు మాధ్యంబునమాత్రయుగ్గి
సంకీర్ణించవ వినుతించెనుకావ్యము లీకంబునద్దెబ్బి

కాంభోజిరాగము ఆదితాళము 73

జావరులను రాణిగనిపద ముస్రులకు గజా గఅవాహ్నరంబే
సవారియుంబుల్కే వారి యమునవ మహాత్ములకు వగజోవాగ
ధరాధరవుదమ్మ యిగానరా, కరంబుల్పుచందము గాధారా, ధరం
బులుప్పుచంబు లుగి రవారాగ్రవరాదిత్యులయ్యేలుగా నమ్ముదురా జిరో
మాంబులు గానిష్కృత్య వరంభము లుభ్ర తుల్యలుగా వేదని, కరంబు
వందిజనములు గాని తపము చరించు చుండిపద సరోజంబులకు గజావాగ
ధనంబు విద్యాధనంబు చక్కందనంబు కీర్త్యర్జనంబు పరసాధనంబు
సుఖజీవనంబు నవల్లవిదాంతుర్ రు యున్నకజీవితి దినిక్కపునిన
మాన్యనవేంకటుడాసునలు వమనివిత్రలపాపతితమావనా పద్మలోచనా
భవవిమోచనా రమాధరణి దిప్పవాండనదజములకు 2 జావారుగ 74

వగ అని యిట్లుమా ర్మింపుచుండ సూర్యమండలాంతర్వర్తి యగువా
రాయణ మనుస్మరించుచేనా క్షరాత్మసుందుమాంచాదిక్సవా
ధ్యయుంత్రై యంతక్షాంతంబుగా వెంబండిరఘింపుచుండనటుపిమ్మ

100 టుపిమ్మటుసవకేయనికారయంబు దాసినయాజ్ఞసేనిని
వీక్షించి కీచకుండు పుష్పశరశరపరంపరా పీడితుండై
యుల్లసిల్లె ॥ 75

సీ॥ దిక్పాలకులనైన ధిక్కరింపఁగఁజాలు పాదలుమదియసంపదలఁదేవ
వేల్పుమన్ననికి విస్మయంబు ఘటింపు మపారనయభాగసౌమిత్రి విశ్వము
దానిని పూఁడాటి తోడనగఁజెల్లు నట్టి మహాత్ము రోదానసమితి
మానససరసిజ మానసైతయని నటించు వేలయుకానెక్కసాంపు
గనుమునను పనిమిటిశ్రీకా సుమమూటు । విసుము సుమ్మీ లకు
నువు మజ్జ నేమునఖ్యు కానుమునకిది ఘనము నాము నము తనము ।
జనమునీ వశమగు దినదినము సుదతి ॥ 76

వ॥ అవ్వరాలాంపంబులకుఁదత్తయయుండి నిసిపద్దతిక
బువిచారింపక వజ్రదియుల్లసిల్లె ॥ 77

సీ॥ చెవాక్కు ప్రచరించు చెలువనాశించుటలాఘువంబు నట్లిలజ్జలేక
సజ్జనులవిన్న నాస్రంబిత్త మాటా డ్రపల్లగా దనుగౌరవంబులేక
నిజనాయకుండేయనితనతంగిన చక్కదనము సాధ్వసంబులేక
పరలోకమున నిట్టిపాపంబునకు నేమి చేటుకల్గనో యనుచింతలేక
ప్రేలఁదొడఁగినాడవీలైలనఁబొంద వలుగాంధుగానెలఁగూరి
నాలుప్రోలికెనె వెలబాధలనొందు సాలవాలమౌ మనోవిభుస్తు ॥ 78

వ॥ అనిమదీయు నిట్లనియె నస్వసామనోమదిరాపానంబున దర్పంబుగా మా
చిన వచ్చితి నిమ్మానిననియకనిరాకరించి తన్నుంబట్టుగ మకుంచినవ
దటి యాజ్ఞసేని పరుగిడఁదొడంగినసింహంబులుండువెంటఁదె
ఱమిపట్టుకొనుటయు నంతక్షితు తుంత్రైన దానవుండు తాప
దియందావేశించుటంజేసి యామె విదిర్చినమాత్రంబునఁగీ
చకుండు భూమియందుఁబడెకొంత వడికి లేచి పరాగంబుదు
లుపు[illegible]కాని మరల వెళ్ళుచుండ నయ్యవసరంబున జన
సమూహంబులతోఁగొలువు దీరియున్న విరాటుసన్నిధికేఁ[illegible]
బొంచారి పోవుచుండ నంతలో ॥ 79

మారకత

ఆ॥ తాలను దిండి వెల్లువల నాగవేను వెంటుబడిన
భంగి సింహా బలుడు యాజ్ఞ సేసి వెంబడించి చెప్పిర
సమాజన | వలనిఁ దూరులఁ బ్రాఁచె వసుధఁ బడఁగ 80

ఆ॥ అంతలోనఁ బాండవాంగన తల్లించు | సోదమున్నరానరాక
సింహా | బ్బలునిఁ గాలఁ దన్ని పడఁ ద్రోయన వొప్పు | చిత్రఁదే
గిన ట్లుచెప్పులడిగె 81

వ॥ పదివేల కీచకులను తెచ్చి యంగసంఘు లూండి నవారగు టుంజేసియ
మియుంజే యునరకరాజ్యము నడనత్రుచి ధర్మజుని తోఁగూడి భ
యుండా సభలో మున్నందు వలన ద్రౌపది వరవమంత్రి నేచుక వదాత్తం
బుగా సమాపన్నాప్తు నప్రముంబుఁ జేసి తింపంగ రుచు దరవాస్యంబు
బయలు పడివ ర్తభంగంబు గునని సహించి ధర్మనందనుండు గూఢ
భావ యంబు తోనిట్లనియె ॥ 82

ఉ॥ తాపము వృద్ధి రాజము మూ, వా స్థలి నెన్నదినాలనుండియో |
ప్రోపయిన ఖచేనరుల, బంధురశాస్త్రుల చేత నావళిక
తేపను మా పునోము నర్తెవ్వ నలింపను వంట కట్టియల
చే[illegible] పదమున్న భూపతికిఁ, జెప్పుము సంగును [illegible] ప్రే
మెటికిన్ 83

వ॥ అవ్వాక్యంబులకు లజ్జించి భీమసేనుండూరకుండ
బవారజన పరివేష్టితుండగు విరాటునితో ద్రౌపది యిట్లనియె
84

కేదారగౌళ రాగము, ఆదితాళము

ఇది సభ నాహ వెలసి మాండా న గోడి ఇది వద
వాతిచే నీము దాంధుండు సన్నదన్నగా జూచెదరు వేడ్క తో
నిది హ మన్మథులు గంధర్వులు బలసంపన్నులై దురుగతిగయు
మారకయ నృరతి మారం దలు నాపైఁ జిన్నచూపు సూచి
తిరగటూనె ఇది హ ధారుణీ లోమాలోనాక్తరికేన్ని తేరానావంటి
తోఁబుట్టువులు
[illegible], రాజాకరుణా పాలకులు కృష్ణరుఁ గాక్షు నన్నారసి

శాంతే యాజ్ఞవల్క్య వాసము

102 ప్రేమటగదితగనెవ్వలాంకునాదువారిగోవకయుక్తి
ముకగాంచువిరాచక్షలకు మొక్క వేంకటాఖ్యనామ
రించెదవు పవిత్రలున తంత్రి సంతసించునని యిది 85

వగ అమాత్యులకు విరాటభూపాలుండు సమాధానంచేయకనె
చూచనకు జాలని వాదగుటుంజేసి యు చితాలాపంబుల కొంత
పంజేసి నసెంకాబలుండు విషాదంబు తోసవకే యమండరంబు
నకరానె నటుపి నృపులు యాజ్ఞ్యసనింగని ధర్మరాజిట్లని మొ 86

తోవార
నమలాక్షి [illegible] స్నంభాన రించెదు నకనా విధమున కరిగి
క్రమము దప్పు భాషింతు వేల పడిగాజను మింటికేసాగి 87
వగ అనిన కొప్రవది యిట్లనియె 88

నాకు నగండుజూదరియగుటగాక నాట్యగాడు ద్విజచంద్ర
నేమా త్ర్య మన్త్రె లూషినిగానె మునిసుత సద్భుకాసాంగ్ర
జూదరి పెండ్లాని నాట్యగాని సుదకున్న మరణ్యథ +
వాచ మేలయని ద్రౌపది సుదేష్ణ ప్రజ్ఞకు జెనేనటుమా దే 89

వగ ఇట్లు తన్నుడోసిన పాంచాలింగని [illegible] యుండనట్లు సుదేష్ణ
యిట్లనియె నంగనామణి నె వెన్నమువాడు బాంటె నదికార
కొంచెము నటుయు యాజ్ఞసేని యిట్లనియె దర్ణ నాకా
సనానుసారంబుగా మదిరార్థముగా శిఖనుని కడకరిగిన
నమ్మెదాంధుడు నన్నని ధు వనికె శక్తి యాచించె నంతు లావ
ను సమ్మతింపకున్న [illegible] నప్పుడు తన్నుండు విరాటుసన్నా
నంబున నన్నుం దన్నా పరాభవించె ననుటయు సుదేష్ణ యిట్లనియె
నవ్వానికి దండింతునా రకుండు మనిన యాజ్ఞసేని యా
మెలతా దర్పనిదండన చేనెతండు చక్కం బడడు కర్ణి వాసవా
యుధంబు నట్లు దుర్గా తన్ని నీమది యుచ్చరలమ సంధర్వులు

వారివర్ణ

శ్రీమంతు తని వచించి శయన స్వత్వ వారంబునకు తగిన గలార్క — 103
మురళింబు గారగ జేసి నిరాసమయంబున నిధి మునిసన్ని
ధానంబు దాసి తనము తిరునే జేయన్నయం బాగుస్తుండి దుఃఖ
శించుచున తనిరాని నన్ను నియు ॥ 90

మోహరాగము. ఆదితాళము

నేనెట్టులోర్తు నయ్య దాక్షిణ్య బాధలకు గనే నె ॥అ॥
నాడు యమ వరాబు గాన్న, లోనెం జేరలు దుష్టు తున్న, దిన దినము నన్ను
చుంటి, గానిదినే నూనిన తిగనేనె॥ యెంత తేనీవారలు విభ్రాంతి
జెందించు చుండ, నింతి యనక కాపువట్ట్రియా దీనాడ కేచకుం
డు గనేనె॥ కంటికి బలువ ప్పురతి, జంటయైయున దేవకి బాలక్ష్మిసం
టి శ్రీ చుచున్న తప్పు, కంటి నన్నెట్టు లుండగ నేనె ॥ 91

వ॥ అనిము జేయు నిన్ను నియు ॥ 92

సీ॥ విపుల యశస్సు డౌ ద్రుపద భూపతి నన్ను, వ్యర్థముగ నారా బమందు
జేరగ
బలవద్రిపులు గూల్చు బావ బావముబ్బంటు, దిట్టులై నట్టి మా చెట్టు బట్టి
బాంధవ జన పశి పేక సారిజా తమిరా, సాధ్వియు నుమా నీతిసరవి గాచు
సుగుణసంపన్నులై శూరాగ్రగణ్యులై, తనరారు నట్టి నందనుల గాంచి
పంకజాక్షు నిరారుకు బలము జెంది। యునుజయుద్రధు చేసి యొక్క
మునిచేత। వారి బలునిచే బరాభవ మందవలసె। నింత విపరీత
మునకు నేనెట్టులోర్తు ॥ 93

ఉండగ
సీ॥ అకటా నన్నపుడు సభ జీరి తెగాని, చేయి వారిదుశ్శించియు
మును నసి పాత్రి పుత్రము నజరించితిగాని, చెడు కార్య మదియుండు జేర్చి
యుండగ
నాత్రి పెడితుల నూరార్చు చుంటిని గాని, నలుసంత కీడనా నర్పి యుండగ
గతాలేని వారికై వెతలొందితిని గాని, దాసినై యొగతా ళిజేసి యుండగ
నత్రమా మల నుడికెదు రాడి యుండగ। బోడి మిరపాన్నములు వెలిపు
చ్చి యుండగ। నవ్రతము వచించి యుండగ నిట్లు గుటకేమి। పాతుక

కౌంతేయుమాజ్ఞాతవాసము

104 గునోయుతుంచుచు [illegible] పెంచి యేలుదురే
వ॥ కాంచన బాంధవాస్పదంబైన యజ్ఞవాటంబు విడిచి దనివినమ్మే 94 సం
ఘటనాభ్యము కెట్టనిదో॥ 95

సురబాగము . చతురశ్రజాతి

వనవన [illegible] వలదు॥ వనరుహాలోచన॥ వగ॥ పనవాల్ల
చేబాధము వృత్తి గదా యని చింతావార్ధిలోఁ మునిగి పోగిలిన [illegible] దేను
నె పూర్వకర్మము॥ వగ॥ కాలుపులోనబలిమిఁ గొనుచు నిన్నలనటు
జేయించినప్పుడే యనప్పలుగాకనిఁ జంపఁబూనిధర్మజు పలుకులు
గనలవిగాకనిలిచితి॥ వగ॥ నినుసభ నటుసేసెన నే చేసు దుర్వినము
తెన్నామనదుకనదు సౌఖ్యము కన [illegible] కగాత్రమునసి వెంక టూ ఖ్యానిఁ
గనికరించు వసనాభుకల్పఁగ్లె హానిన మనము వన టుఁజెందనిటకే॥ వగ
వగవలదు॥ 96

వ॥ అనివెండియు నిట్లని యెఁ బ్రాణేశ్వరి మాకు భార్యనగుటచే నిట్టి
కష్టంబులకుఁ బాలంబైతి నంటే వని వర్ణించ నా కేల్లుం పుట్టుం
టివేని॥ 97

సీ॥ బంతి తెరులచనిపట్టి తో [illegible] గానల బడలి బాధలు పుడమి కాన్ను
సాదంబు నకుపేని సత్యవంతుని తోడ గుడువ దేసావిత్రి యడవులో లిఁ
బతి తోడ బూనాము దిర్పం గఁ గాళ్లించిచంద్రమతి చేయఁగదే దాస్యవృత్తి
నలునితోఁ గానసంబుల కేగి ముసుమయంతి చెందదే గోడయంగదలసు
మ చలవాళ వేళ్లమగల తో సౌఖ్యనంబులనుభ వించి కీర్తులందరే దీ
ర్త్రే దులకు రాకను టిలాంగనల కెల్ల విత లు కలు గు (గ) వి గె పెడలు
పెట్టు॥ 98

వ॥ అని నద్రౌపది వేనొదంబుఁ జెందియుఁ యిట్లని యు దివాని వృపేచించినది సర్వం
బునిం నెంటునుండునప్పుడె న్నికష్టంబులైన సహించెద మారువెన్ని దుస్స్వర్గం
బైనను సామారుచింపదు వామూలలా మంబులకుఁ బాతివ్రత్యంబునకం
టె నుత్కృష్టమార్గంబులేదది యట్లుండఁగా [illegible] నజ్ఞాతవాసంబున
ను సమయభంగము కాకుండ బురవేలుఁగకుండఁ సింహాబలు నివరించు

మాంరికత

సహాయంబాలోచింపవలయునట్లగానిచో జేమిచియుం 105
బ్రహ్మోజనంబునే మగవారియనినవృకోదరుం డిట్లనియె వధూత్తమ
మత్కరిపటిదినమధ్యరాత్రంబునంగలాడు నాముప్పిదితునకునిర్వేదంబు
లేదునాపునవారు డువచ్చినప్పుడు మొదటను మృంచితరువాతనంగనోరించిన
ట్లనటించి రమూంటువిగాను త్రరకనాస్పదత్ర నదా లకురవన్నని సమయం
బెర్పటుచేసియు మటుపెమ్మట వారించునని దడ వెళ్లవారవచ్చు-ను
న్నదిపొమ్మనుటయునవప్పించారిశేయమైస్తవంబునకరిగి సల్లపనాల
మునిత్రెంచివేచి మూన్నిపుట్లో శేనాదికల్పంబులాచరించియున్న
పుడులజ్జారహితుండగుకీచకుండు మరలత్రోవదినిసమో
పించి ప్రార్థింపదొడగిననమ్మహాపతివ్రతకాంతసప్పనాంబు
వహించి తనమదినంగీకరించినట్లునటించి నేటిరాత్రికినర్తనా
లకురమ్మనిసమయంబేర్పటుచేసిననక్కామాతుండవానికియుక్త
టంజేసి ద్రోవదిమాటలువిశ్వసించి నిజగృహంబునకరిగినబుపి
మ్మట బాంచాలిభీమునింగూడి సమస్తవృత్తాంతంబుఖండించి
కౌశల్యరా సమయంబాసన్నమాయ్యెననుటయు నాసమీరకుమా
రుండు యాజ్ఞాసేనితో లాస్యమందిరంబునకరిగి యాజ్ఞసేనినా
క్కరసాస్వప్రదేశంబుననుంచియున్నవాపురుషుం డుత్తరకన్య
కారెలాపర్యంకంబునశయనించియుండనట్టియెడ గీచకుండు
సరావలంకారభూషితుండై లాస్యాలయంబునకరిగి భీముండంగ
నారూపధరుండై పరుండియున్నచోటు [illegible] నారోపించి పైనజేయి
వేసియున్నియు 699

[illegible] మగవలపినాటికి గలిగినపాలిసన్నిపామా ప్రభాభారమ
యున్నలనైనబులరమ్యవస్తువులనా మోదంబుతో దెచ్చితిన్
లలినిమొంపుమకా గలింపుము బళ్ళిలాలింపుమాలింపుమ
పులుకులింటి వానిప్రవాయెదవాసంభావింపవేలారమా 700
[illegible] మానకయున్నిమార్గుబ్రతి మాలిననివిటులుంటి గానియే
చానలునన్ను గాంచినన్ [illegible] జయ్యనడాసివరించిమన్మథా
ధీనమనస్కులై వలపుదేరరమింతురులంచమిచ్చియూ।

[illegible]

[illegible] 101

100

[illegible] 102

[illegible] 103

[illegible] 104

[illegible] 105

[illegible]

వాంతకన్న

భీమాంధ్రా మాతోనిట్లనియె 106

మ॥ కవకాంతిని [illegible] తనకు [illegible] వకు [illegible]
ఘనసంతోషమున [illegible] గనా [illegible]
మనునని [illegible] సహింపిన [illegible] చెంతచెగై
కానవేని [illegible] సమయము [illegible] 107

శ్రీ ద్రౌపది యిట్లనియె 108

ఉ॥ [illegible] మంచిన [illegible]
[illegible] ముచేసెర
మాయలమా [illegible] మానిను [illegible] భావము
[illegible] 109

తే॥ అట్టి [illegible] సమయంబు [illegible]
ము [illegible] సంఘముల [illegible]
[illegible] 110

తోమర

అటుపిమ్మట ద్రౌపది యారంగులాయెట్టివారని యడిగె
తటుమ [illegible] పిల్వ [illegible] 111

శరవారపైయి ఆదిత్యాజ్ఞము

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
క గరిగ 112 తోమర

అని వచియించిన పట్టి [illegible] స్థలంబున [illegible]
చనిపోయిన [illegible] బంధువు [illegible] 113

[illegible]

[illegible]

[illegible] 114

[illegible]

వాగతత్వ

రోదనంబాదల్చుచున్న సుదత్తునా యడించె దైత్యుని మునగ్రు 109
హాంబునుండి వెడలింపుమని చెప్పి పోయె నంతలో సూర్యో
దయంబయ్యె నన్నంతరమున మాంచాలి యొక్కకాలంబునందు సుచేల
పత్నిన మాంచాలించి రాంజపటి నెసుచుండె ॥ 115

సీ॥ సమరంబులో నేనె చెనకులఁ జంపించి క్రొత్తదూలపాలించుమా తల్లి వమ్మ
సాహసంబున నన్ను సత్పి(పిస)పనికి సంతోషంబె కాని వేదన వగవమ్మ
మాకుటుంబము వారు నీకు దాసులుగా నున్న నేటి బిడ్డలకున్ను మమ్ము బ్రోవుమమ్మ
శ్రీకరణాంబులచే తదేవి నీకు పరాభవ మించేయనా నన్నిట్టి యాయులేకమ్మ
కోరుగాపాడుమమ్మ నీవారమమ్మ । యనియు పట్టావ్వమును నమ్మించు జ
ననమహారా । యొలు దుర్యవధ పుత్రి వదయు గమ్మునను నతులు । సతి వినతా
జనంబులా సంధిరవుదు ॥ 116

తావరర
ఆనుదులకు నవ్వుచు ద్రౌపది నృత్తాలయంబునకు రాగ
వహాను గవిరాటు పుత్రికాది భామలిట్లని రే వేగ ।

శా॥ భూహామానికు విరోధులైన దసి రిపోపాత్మలక్ష్మీ చేకుల్
నేమంబాంధితె మనోవ్యధలు పోసంగాదని చొండ్లదో
పాపమక్షణంబు ప్రసిద్ధమయ్యె తద భూచక్రంబునం బెట్లదే
నేమా పాత్న్యము నెచ్చిత్వము వృత్తింపంగ మాంసాధ్యమే 117

వ॥ అంతలోనర్జునుండిట్లనియె నంగనామణీ పాపాత్ములబారిం
బడి దైవవశంబున నిట్లు జీవించితివి పరాకృతకర్మను
భవంబెంతవారికైన దప్పదు గదా [illegible] విషయంబు మఱియొకసారి
వచింపుము 118 [illegible]

ద్రౌపది యిట్లనియె ॥ 119

దేవగాంధారి రాగము. మిశ్రజాతి

నే వచించుచుకేమి గలదయ్యా సుగుణ విరాటనిధానా గనేవగ శౌవ
సుఖజన్మించు బాంధవ్య వైరి విపత్తుల పాలగుచుసు జీవనంబను మాంటే
కసృదా వశులచే బాసులుచుండెడు గనేవగ శత్రువులఁ జేచకులఁ గూ
ల్చి యమ్మురవ [illegible] సాధ్యమునాకా సంగి మృవ బారివైఁ గెరతిఁ గన్నగం
ధర్వనకు మన్నతికి వెయ్యె కృదగనేవగ [illegible] కరుణ వేంకటదాసునే

క్రాంతియాజ్ఞ నివాసము

110 [illegible]

లిపి సరసిజాక్షు (శ్రీ మహామునీశ్వరు) త్రపముల గాల గాండీవ పాదమున్న
పరిభవము లాడగించు మను లనుమగనెవా | 120

ఆ గని ప్పుర్రంబు తెలినికం బెనెగష్ప | దశనుల బొందితిని మల దంష్ట్ర
స్నిగ్ధా నిమంను లేలు తనమునకు క్షమించు | జాడనుద్ది
విసాంత నెత్తు | 121

వ గల్లిభ్యా రవిశిక్షా పంబున చెడినై ననాడు నిన్నగాంచునా మర్దన
బుతె మీ యుంతవె మును నర్తంబు వచ్చున [illegible] ట్లు వత్త నభల్ల సువా
స్యంబు నకల రిని మస్కరించి త్రో పది సుదే ష్ణ కదక రుగుటయు
నమ్మా నిని మును షింపుచు సా రంభ్రనె తొడి సాంగత్యంబు చాలు నిక నెచ్చ
టి కైనం బామ్మ నిన బొంచారి యుల్లనియు | 122

ద గ వదుమ మూడుదినం ములున్నది | గదనాగుడు వింక నంతరాలయమని
యుతుడె | సువతి యచుపై నుండను | వ దరము మన విశటు భా ర్య వెల్లయ
నంగదె | 123

వ గ పాండవులు త్రోపది సహితమ్మై మత్స్య దేశంబున సుఖంబుండి రవియ
ట్లుండ నచ్చుట బాండవుల గూఢ ప్రవర్తనం బెటుగంజాలక
వారలు దుర్యోధన సభామంటపంబున కరిగి యున్న నిరి | 124

దశరాత్ర ప్రయాగము. ఆదితాళము.

తేరు పాండవులు గ సర్వ ప్రదేశముల గతెరు గ శూరసే
నికర్ణాట వంగ గాంగ, ధారకా మరూ పకాశకాసల, నేరళ బర్బరన
రాష్ట్ర మాళవ, పారసీక కొంకణ దేశంబుల గనెరు గ తాళవసింహ
ళలాట భోట బంగాళ మగధ ఘూర్జర ద్రవిడ నేపాళ పాల్ప
పాండ్య మద్ర కుంతల, చోళ కేకయ మహా చ్ఛత్రాదుల గ తేరు గ ఘ
ట్టు గుట్టు చెట్టు చెట్టు పల్లెలు, గట్టు గట్టు నట్టువ (నట్టు) దలిన, పుట్టు పుట్టు తా
ట్టే చూచి తిమిచె పట్టె వెంకటా ఖ్యని బ్రోచుచుండ, పట్టు బట్టుదా

పాండవుల   శ్రీరాములు

రమా యమునా గంగేశా । 125

దుర్యోధనుడు

ఆహా యిప్పుడు కర్తవ్యంబేమి । 126

కర్ణుడు

అనేకులనేక వేషంబులతో సమస్త దేశంబులలో శోధించిన గాని పాండవులు కానంబడరు మరి । 127

దుశ్శాసనుడు

పాండవులెక్కడో పొంచియుండి మనుమనియుండిన చోట గానంబడరు
రాజా రెండనున్న వేదముల నలజలసేతుబంధనము । 128

ద్రోణుడు

దశ పాదముల మహాభుజాబలము బొంది తేజోబలంబు చూతిరి ।
సత్తరముగ శ్రీసంహారకారి సత్యయుక్తి గలట్టి పార్థులే
తెరుగ జచ్చిపోవుదురు తలపనరిక్కలు రాలవే మలగాం
గా రుణాతే దరిగతులు సంబుధులింకవే భూమి ద్రుంగదే । 124

~~[illegible]~~

భీష్ముండు

ఈ చాపాచార్యుండే తలంచిన తపస్సంబు దైవ మానుష బలంబులు గల పాండవులు రిపులనటుల బద్ధంబు చేయ మూర్ఖ యుపద్మంబుల వారికెట్టి యత్నాని యన్నంబు గాదు యుధార్థం బెటించెంచెదనెట్లుంటరని । 125

తేగ సత్య మార్గ వమ్మిం ద్రుపదయువ పొంగ । దానగుణ మహిమాన్వయ ధనము పొంది । పంట తెచ్చు టనధికమై పరిధవిల్లు । నచట ధర్మజుండున్న వాండని తలంతు । 126

చారులు

దుర్యోధన మహారాజా విరాటపారింతంబున మత్స్య దేశం

శ్రీ రంగనాథ స్వామి తప్పాసము

112 బుధ సాని చుట్టు పట్టు పను లుగ్రా మంబులున్ గంగా
వంశము (డు) సెప్పెను బుధుల కెపుడు పత్తి మంగళ
కాలంబడి విపత్తులు తెలియదు ప్రకటింప జేసినా
మోసపోయిన యాప్రార్థనలు భక్తులు యుగయుగంబుల
వరము లొసగు భక్తవత్సలు సంతోషించెనని వినుము 127

మత్తేభము

ఆ వేళ యప్పుడు గరుడాస్త్రంబు విరచిత వైన వద్ది మోహంబు
విశ్రాంతి వ్యాయామంబుల యు శ్రీ చక్రపాణి వారి దైవము
మునావల యుం బాండు పుత్రుల చూపుటనే యుంచుకు బంధువు
విధంబెట్లు 128

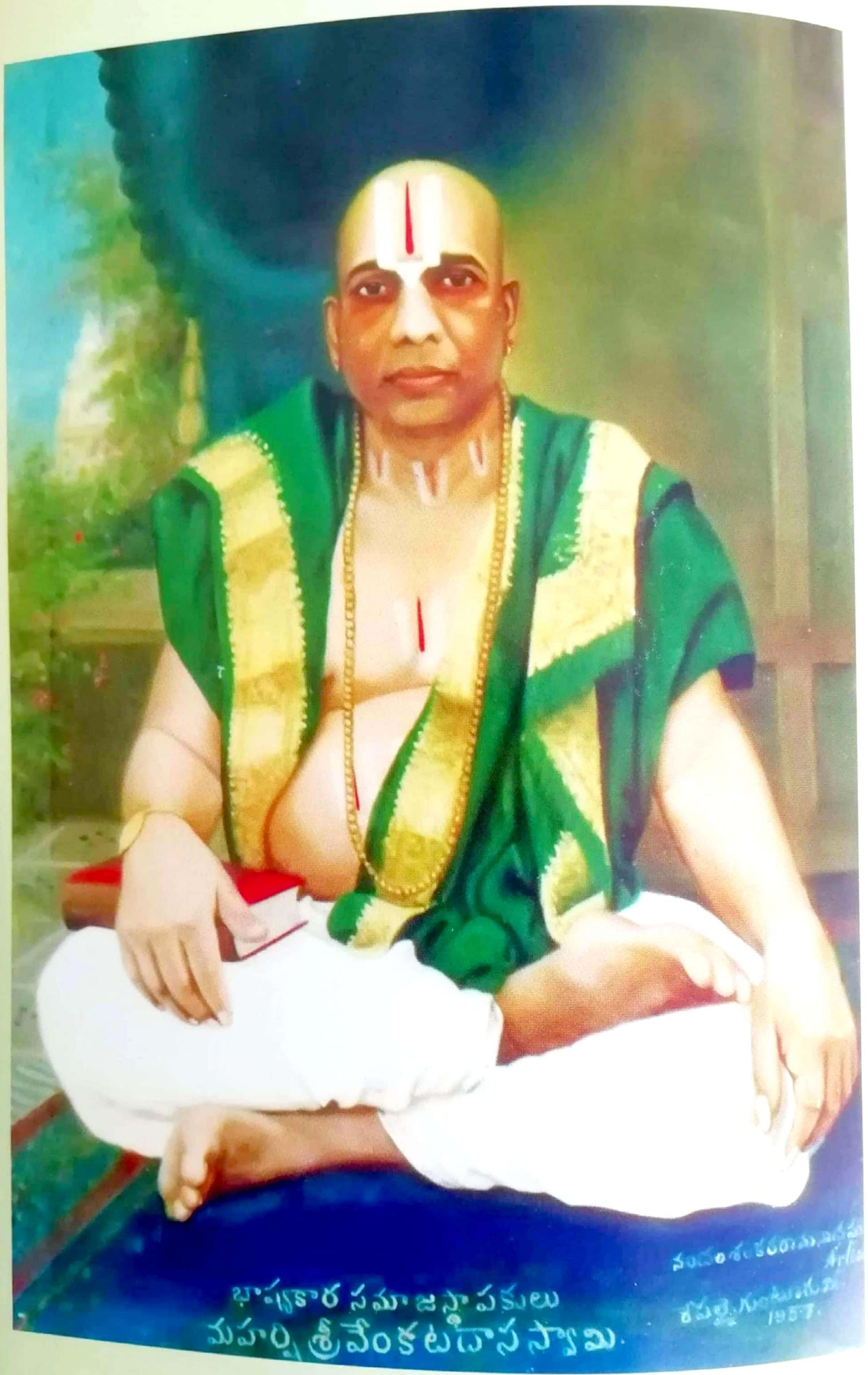
త్రిసత్యరాజసుతుడు

సుయోధన రాజు సోదరులు వారు వినుండి యుందు
ద్రౌపది యందునా వైరంబుగలదు మత్స్యదేశంబున కేగి దక్షిణ
గ్రామంబున కెట్టి విరాటుని బంధించి తత్ప్రవేశంబున
చూపి పాండవుల వెలిపుచ్చి దక్షిణ దేశంబున కేగి పట్టణ
బుసపరివారంబుగా బోయిరి ఉత్తర గోగ్రహణంబున
డు 129

మత్తేభము

ఇది తెప్పించి నున్న దసు[redacted] బయలు సుశర్మ బయలుదేరి దక్షిణ
గోగ్రహణంబున విరాటుని పట్టింబు కావించి పట్టుకొని పో
వుచుండ భీమ్య పార్థ సోదరుల సహాయ దేవులంగని సుశర్మ
చి విరాటుని విడిపించి యారాజు నొద్దకు తామ వచ్చి వాయు
పుత్రుడు జయించెను 130

పుష్పమంగళము ద్రౌపదీ రాధ పదము మంగళమానందనిలయ మధుసూ
దనస్వామి మంగళము సుక్షేత్రవర మంగళమిదె నిను భక్తమందారక
ధర 131

భాష్యకార సమాజ స్థాపకులు
మహర్షి శ్రీ వేంకటదాసస్వామి గారు